

Тесленко С. С.

ORCID: 0000-0003-3131-1533

аспірант кафедри політології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ІНІЦІАТИВА «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» ТА КРАЇНИ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

Ключові слова: Китай, АСЕАН, Азійсько-Тихоокеанський регіон.

Південно-Східна Азія – регіон Азії, що складається з одинадцяти країн: В'єтнам, Лаос, Камбоджа, Таїланд, М'янма, Індонезія, Малайзія, Сінгапур, Філіппіни, Східний Тимор та Бруней. Південно-Східна Азія з населенням у 650 мільйонів чоловік, інтегрованим ринком та національними економіками, що динамічно розвиваються, відіграє величезну роль у міжнародних відносинах.

Країни Південно-Східної Азії (крім Східного Тимору) об'єднує Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), створена 1967 року, яка є найрозвиненішою міжурядовою регіональною організацією на азійському континенті.

В останні роки розвиток Китаю став швидшим, ніж навіть очікувала китайська еліта. Як держава, що розвивається в Східній Азії, КНР є головною рушійною силою геополітичної та економічної реконфігурації, що відбувається на азійському континенті. У цих обставинах Південно-Східна Азія є територією, яка зазнає найбільшого впливу від піднесення Китаю. З іншого боку, становище АСЕАН в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні продовжує покращуватись завдяки прискоренню зростання її економіки. З 2009 року Китай став найбільшим торговим партнером АСЕАН і залишається ним. Так, наприклад, у 2018 році обсяг торгівлі досяг 514,82 млрд. доларів США [1].

Що ще більш важливо, Китай та АСЕАН доповнюють один одного. У процесі підйому Китайської Народної Республіки брак ресурсів є величезною проблемою, яка змушує її шукати ресурси за кордоном, деякі з яких знаходяться у Південно-Східній Азії. З іншого боку, Китай швидко модернізується і може вплинути на модернізацію країн Південно-Східної Азії.

Азіатсько-Тихоокеанський регіон дедалі більше стає світовим економічним, політичним та військовим центром. Будучи ключовим

двигуном світової економіки, він також є незамінним ринком США. Більше того, у регіоні вже створено одні з найбільших у світі збройних сил та оборонних баз, особливо у районі Південно-Китайського моря. Тому збереження безпеки у цьому регіоні є пріоритетом для США [2].

Крім того, баланс сил в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні різко змінився після закінчення холодної війни. Сполучені Штати почали втручатися у суперечки у Південно-Китайському морі та коригувати стратегічні відносини з країнами Південно-Східної Азії з метою стримування морської військової стратегії Китаю. У 2009 році адміністрація Обами оприлюднила стратегію «Азіатсько-Тихоокеанського балансу». Для того, щоб протистояти США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Китаю дійсно необхідно розробити власну стратегію через ініціативу «Один пояс, один шлях» у Південно-Східній Азії.

Зрозуміло, що Південно-Східна Азія стає дедалі важливішою як для геополітичних, так і економічних інтересів міжнародних акторів. Тому розумно, що Китай хотів би активніше брати участь у цьому регіоні, просуваючи «Один пояс, один шлях» [3].

Південно-Східна Азія є незамінним стратегічним партнером для ініціативи, особливо Морського шовкового шляху. Успіх «Одного поясу, одного шляху» залежить від участі сусідніх країн.

Швидко економічне зростання Китаю призводить до величезного попиту на енергію. В даний час країна дуже залежить від нафти Африки та Близького Сходу. Таким чином, КНР залежить від Малаккської протоки більше, ніж раніше. Через неї проходить майже 77% китайського імпорту нафти. Малаккська протока має стратегічне та економічне значення для економічної та енергетичної безпеки Китаю, оскільки через неї проходить більша частина імпорту сирої нафти з Близького Сходу та Африки.

Нині Малаккська протока контролюється трьома країнами Південно-Східної Азії: Сінгапуром, Індонезією та Малайзією. Згідно з Ши Хонгтао, без перебільшення той, хто контролює Малаккську протоку, також контролюватиме енергетичний маршрут до Китаю [4].

Таким чином, якщо Китай зможе контролювати Малаккську протоку через Морський шовковий шлях, Китай зможе забезпечити свою економічну та енергетичну безпеку від загроз з боку інших країн та врятувати себе від пастки «малаккської дилеми» [5].

Література:

1. China Remains ASEAN's Largest Trade Partner for Ninth Year". 2018. Chinadaily.com.cn. <http://www.chinadaily.com.cn/a/201807/18/WS5b4eb49ea310796df4df72d8.html>

2. Yu, Hong. 2017. “Infrastructure Connectivity and Regional Economic Integration in East Asia: Progress and Challenges”. *Journal of Infrastructure, Policy and Development* 1 (1): 44. doi:10.24294/jipd.v1i1.21

3. Liu, Hong, and Guanle Lim. 2019. “The Political Economy of a Rising China in Southeast Asia: Malaysia’s Response to the Belt and Road Initiative”. *Journal of Contemporary China* 28 (116): 216–231

4. Shi, Hongtao. 2004. “China’s ‘Malacca Dilemma’ ”. *China Youth Daily*. http://zqb.cYol.com/content/2004-06/15/content_888233.htm

5. Zhang, Zhong Xiang. 2011. “China’s Energy Security, The Malacca Dilemma and Responses”. *Energy Policy* 39 (12): 7612–7615. doi:10.1016/j.enpol.2011.09.033

УДК 327:94(510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-284-8-37>

Циватий В. Г.

ORCID: 0000-0003-1505-7483,

кандидат історичних наук, доцент,

Заслужений працівник освіти України,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

член правління Наукового товариства історії дипломатії

та міжнародних відносин

м. Київ, Україна

ГЕОІСТОРІЯ ТА ГЕОПОЛІТИКА КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (КНР) У РЕГІОНІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ, ТЕМПОРАЛЬНИЙ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Ключові слова: міжнародні відносини, зовнішня політика, дипломатія, міжнародно-політична регіоналістика, інституціоналізація, Центральна Азія, Китай.

Наукове обґрунтування і концептуалізація таких соціальних та інституціональних регуляторів сучасного світоустрою, як міжнародні відносини, дипломатичні системи і моделі дипломатії в історичній ретроспективі та перспективі – це новий перспективний напрям досліджень у сфері інституціональної історії та сучасних моделей міжнародних відносин, міжнародно-політичної регіоналістики, геоісторії, геополітики, міжкультурної комунікації, філософії зовнішньої